

# Check de klas

## Lesvoorbereiding

### Korte omschrijving van de les

De leerlingen voorspellen aan de hand van een voorbeeld van een pop op een stoel wat er kan gebeuren als de grond zou gaan trillen. Ze gaan in het eigen klaslokaal op onderzoek uit naar spullen die, in verband met aardbevingen, beter een andere plek zouden kunnen krijgen.

### Doel van de les

- De leerlingen leren dat de grond soms kan trillen en dat dit tot gevolg kan hebben dat er spullen omvallen.
- De leerlingen onderzoeken het lokaal en geven aan welke spullen veilig staan en welke niet.

---

## Lesspecificaties

### Duur

Ongeveer 40 minuten.

### Materialen

- Pop (of beer).
- Stoeltje.
- Spullen in het lokaal die (expres) onveilig zijn neergezet.

### Vorbereiding

- Zet bepaalde spullen in het lokaal met opzet op een onhandige plek. (Denk aan zware boeken op een hoge plank, een grote auto op een kast, iets breekbaars op de rand van het bureau, etc.).
- Plaats de leerlingen in een grote kring.
- Zet de pop op het stoeltje in het midden van de kring.

## Introductie

5 minuten

Wijs de leerlingen op de pop in het midden van de kring. Die zit lekker rustig op zijn stoel. Vraag of de pop ook van de stoel kan vallen en op welke manieren dat zou kunnen gebeuren. Laat de leerlingen met oplossingen komen. Breng het gesprek op aardbevingen. Hebben de leerlingen wel eens gehoord van het woord 'aardbeving'? Wie weet wat dat is? Als de leerlingen hier niet uitkomen, wijs ze dan op de samenstelling van het woord. De aarde beeft, wat gebeurt er dan? Beef je zelf wel eens? Hoe ziet dat er dan uit? Laat een leerling voordoen hoe dit eruit ziet of doe dit zelf voor. Bespreek met de leerlingen wat er zou kunnen gebeuren met de pop op de stoel als de aarde beeft. Laat een aantal leerlingen een voorspelling uitspreken.

## Instructie

10 minuten

Laat de stoel (niet te hard) heen en weer schudden. Wat gebeurt er? De pop beweegt of is zelfs helemaal van de stoel gevallen. Hadden de leerlingen dat voorspeld? Hoe kan het dat de pop omvalt? (De pop is niet erg zwaar). Doe hetzelfde bij een stoel van een leerling. Valt de leerling nu ook om? Waarom blijft deze wel (beter) zitten? (De leerling is zwaarder maar kan ook zelf compenseren). Kom tot de conclusie dat sommige spullen dus kunnen vallen als er een aardbeving zou zijn. Laat de leerlingen rondkijken (vanaf hun stoel) in het lokaal. Zijn er nog meer spullen in het lokaal die misschien kunnen vallen als er een aardbeving zou zijn?

## Uitvoering

15 minuten

Laat de leerlingen rondkijken en hun vinger opsteken als ze iets zien dat beter anders kan. (Als ze niets ontdekken wijs dan zelf op een object dat expres onhandig is neergezet.) Bespreek met de leerlingen waarom dit object beter een andere plek kan krijgen. Vraag: Wat kunnen we doen om te voorkomen dat dit gaat vallen? Laat de leerlingen met oplossingen komen voor een veiliger plek. Maak een kort lijstje voor 'veilig opbergen', bijvoorbeeld:

- Zware spullen staan onderin kasten of op de vloer;
- Spullen die kunnen rollen liggen in lades/kratjes of op de vloer;
- Lichte, zachte spullen, zoals knuffels en poppen mogen op kasten en planken.

Laat leerlingen vervolgens één voor één of in kleine groepjes speuren naar spullen in het lokaal die beter een andere plek kunnen krijgen. Vraag hen een oplossing te bedenken voor hoe het anders kan. Verzamel de leerlingen na een minuut of vijf weer in de kring.

## Afsluiting

10 minuten

Bespreek wat de leerlingen hebben gevonden en welke oplossing ze hebben bedacht. Als het een direct uitvoerbare oplossing is, laat de leerling of het groepje de situatie dan aanpassen. Test dan door (licht) te schudden. Heeft de oplossing gewerkt? Laat vervolgens het lied "Krokodillenbillen trillen niet" horen. Hoe ziet het eruit als billen trillen? Als de leerlingen het woord 'trillen' in het lied horen, mogen hun eigen billen trillen.

## Achtergrondinformatie

### Handelingsperspectief

Deze les gaat in op wat je ter voorbereiding op een aardbeving kunt doen om de schade na een aardbeving zoveel mogelijk te beperken. Aardbevingsbestendig inrichten is daar een onderdeel van. Leerlingen kunnen hierbij een rol krijgen, maar dragen hiervoor geen verantwoordelijkheid. Leg daarom in deze les de focus op het 'wij-aspect': 'hoe kunnen we ervoor zorgen dat de spullen in de klas een veilige plek hebben?', om te voorkomen dat leerlingen zich individueel verantwoordelijk gaan voelen.

In de klas staan veel spullen, maar staan deze ook veilig? De leerlingen kunnen daar over meedenken. Denk bij aardbevingsbestendig inrichten o.a. aan de volgende zaken:

- Zorg dat kasten zijn vastgemaakt aan de wand, zodat ze niet om kunnen vallen.
- Check of waardevolle en zware objecten zoals klokken en vazen stevig staan.
- Controleer of hangende voorwerpen (zoals lampen en schilderijen) goed zijn vastgemaakt.
- Plaats zware objecten onderin kasten of op de vloer.
- Bewaar zware voorwerpen die kunnen rollen in kasten, in kratjes, liefst zo laag mogelijk bij de grond.
- Houd hoge planken vrij van zware spullen

### Wat te doen bij een (zware) aardbeving?

Mochten de leerlingen verder willen praten over aardbevingen en wat je moet doen tijdens een aardbeving, vertel dan dat een aardbeving maar kort duurt, slechts een paar seconden. Soms voel je dat het gebouw een beetje beweegt. Het kan ook gebeuren dat je een hard geluid hoort, alsof er een vrachtwagen heel dichtbij langsrijdt. Als je een aardbeving voelt, blijf dan uit de buurt van ramen en spiegels. Als je binnen bent blijf je binnen, als je buiten bent blijf je buiten. Ben je buiten, blijf dan uit de buurt van grote gebouwen. (Losse dakpannen zouden door de trilling kunnen vallen). Houd de toon van het gesprek luchtig, maak het niet te zwaar. Praat erover zoals je ook over onweer zou doen. Meer informatie over voor, tijdens en na een aardbeving: <https://eerstehulpbenjij.nl/noodsituaties/aardbeving/>.

Het is zinvol om schoolbreed afspraken te maken over hoe te handelen bij een (zware) aardbeving, zodat je naar leerlingen en ouders dezelfde boodschap communiceert. Dit voorkomt verwarring.

Tips over hoe je het onderwerp aardbevingen bespreekbaar kunt maken in de klas vind je in de handleiding bij het onderdeel 'handreikingen'.